

TOIMINNALLISUUS KIELENOPPIMISEN LÄHTÖKOHTANA

Emmi Pollari ja Taija Udd

Kaksikielinen korkeakoulutus – silta monimuotoiseen työelämään 27.5.2025

MISTÄ PUHUMME TÄNÄÄN?

- Mitä on kielitaito?
- Miten kieltä opitaan?
- Toiminnallisuus kielenopetuksessa – mitä se on?
- Miten toteuttaa toiminnallista kielenopetusta?
- Miten yhteisöt voivat tukea suomeksi toimimista ja kielen oppimista?

MITÄ ON KIELITAITO?

- Taitoa **toimia** tarkoituksenmukaisesti erilaisissa kielenkäyttötilanteissa.
- Kielitaito jatkumona
- Kielitaito useina osataitoina (*Language skills*)
- Kielitaito sekä kielen ymmärtämistä että kielen käyttämistä; tarkoituksenmukainen toiminta (esim. reagointi) edellyttää useimmiten molempia

Puhutsä
suomee?

No en
oikeestaa.

AMMATILLINEN KIELITAITO / YLEISKIELITAITO

Ammatillinen kielitaito:

- Työntekijä selviytyy oman alansa työtehtävissä
 - Ymmärtää työtehtävissään kohtaamaansa kieltä
 - Osaa itse käyttää kieltä tarkoituksenmukaisesti työtehtävissään
- Ammatillisen sanaston tuntemus vain osa ammatillista kielitaitoa.
- Keskeistä ammattiin kuuluvien vuorovaikutustilanteiden tunteminen (ks. esim. Kela & Komppa 2011).

Yleiskielitaito:

- Kaikille tavallisissa tilanteissa tarvittava kielitaito
- Ei alakohtainen kielitaito
- Ei ammatillinen kielitaito

MONIPUOLINEN KIELITAITO: SOVELTAMISEEN TAIPUVA KIELITAITO

MITEN KIELTÄ OPITAAN?

- Vuorovaikutuksessa muiden kanssa
 - Ympäristön tuki oppijalle
- Aktiivisena toimijana
 - Myös muualla kuin kielikurssilla / opinnoissa
 - Myös itsenäisesti: automaattistuminen vaatii harjoittelua
- Oppiminen on pitkä prosessi

TOIMINNALLISUUS KIELENOPETUKSESSA – MITÄ SE ON?

- Opetus ja oppimispolut rakennetaan niin, että ne tukevat oppijaa **toimimaan** tarkoituksenmukaisesti **itselleen relevanteissa kielenkäyttötilanteissa**.
 - Kaikki tilanteet eivät ole relevantteja kaikille.
 - Samaan ammattiin opiskeleville yhteisesti relevantteja ammatilliset kielenkäyttötilanteet.
- Kieliympäristö nähdään oppimisen resurssina ja opetuksen tavoitteiden suuntaajana (Aalto, Mustonen & Tukia 2009: 403).
- Kieltä tarkastellaan ilmaisu- ja ymmärtämistarpeiden pohjalta.

ESIMERKKI 1: HOTELLI- JA RAVINTOLA-ALAN SUULLINEN VUOROVAIKUTUSTILANNE

Tekijät: Jäppinen,
Peltonen &
Uusitalo 2023

Materiaali saatavilla osoitteessa <https://www.kielibuusti.fi/fi/suomenopettajat/opetusmateriaalipankki/asiakaspalvelutilanteita-hotellin-vastaanotossa>

ESIMERKKI 2: HOITOALAN TEKSTI

Ravistettava!

*Pullo **on ravistettava** ennen käyttöä.*

= Pullo pitää ravistaa ennen käyttöä.

*Lääke **on otettava** tyhjään vatsaan.*

= Lääke täytyy ottaa tyhjään vatsaan.

*Tabletti **on nieltävä** kokonaisena.*

= Tabletti pitää niellä kokonaisena.

Kuva: pixabay.com

©2023 Tiia Ylhäinen-Holstila ja Hanna Aho

Tekijät:
Ylhäinen-Holstila &
Aho 2023

Materiaali saatavilla osoitteessa www.kielibuusti.fi/fi/suomenopettajat/opetusmateriaalipankki/verbeja-hoitotyohon

ESIMERKKI 3:TOKASAN S2-INTEGRAATION PEDAGOGINEN MALLI

Tervehtiminen

Esittely + voinnin
kysyminen

Potilaan
tunnistaminen

Toimenpiteeseen
liittyvä sisältö ja
fraasit

Lopetusfraasit

- Mitkä ovat työssä usein toistuvia tilanteita?
- Onko eri tilanteissa samoina toistuvia elementtejä?
- Toistuvuus tukee oppimista ja tarkoituksenmukaista toimintaa
 - Uuden rakentaminen opitun päälle
- Kieli samaan aikaan skemaattista ja varioivaa
- Toistuvuuteen voi tukeutua, ei tuudittautua

Kuvio: Lenkola & Rasa (tulossa 2025) ja
Korpela & Lenkola (2025)

Mites meidän
kuumeilut ja muut -
onks ne tasottunu?

(Kuruhila & Lehtimaja 2019:150)

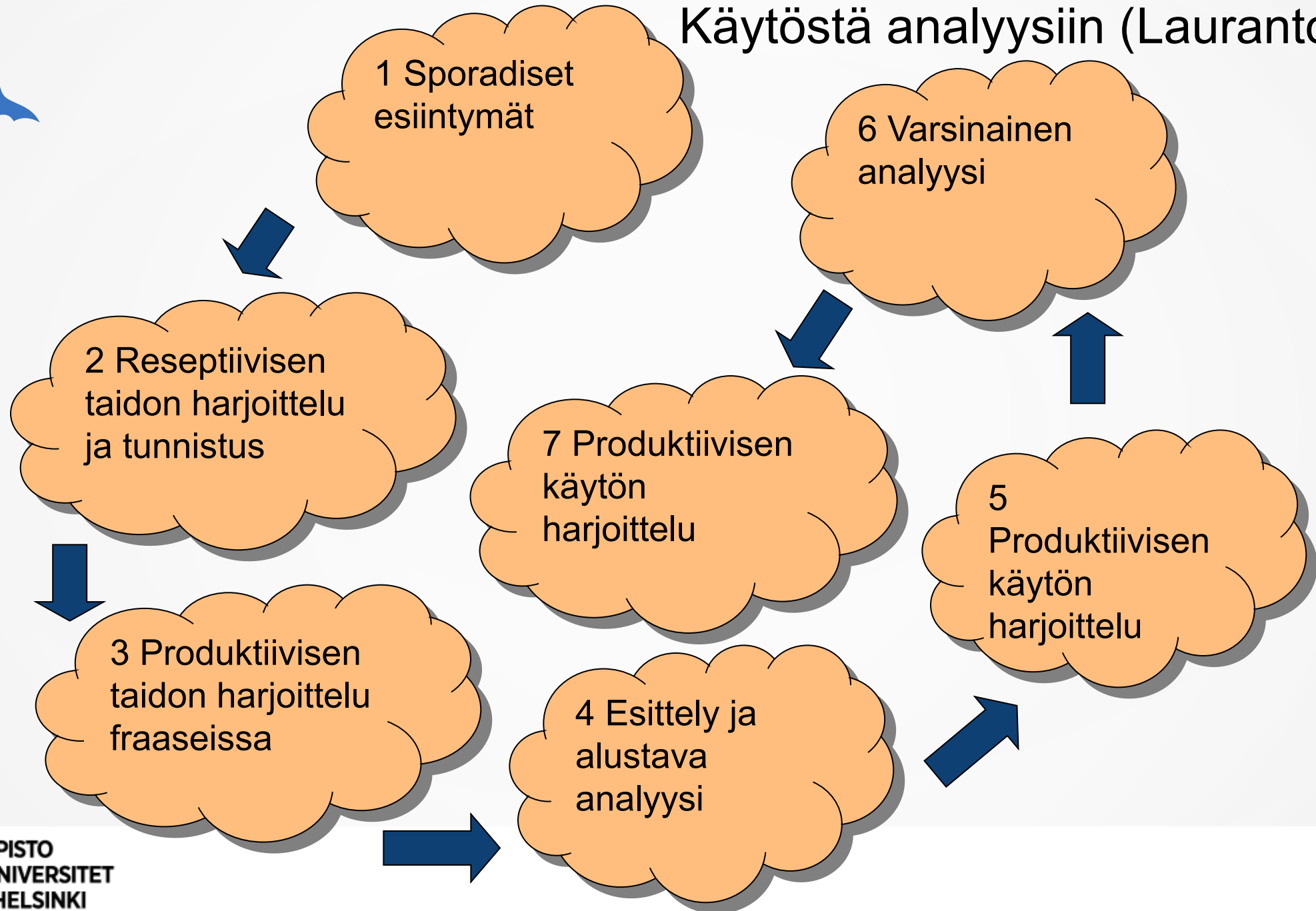

OPETUKSEN TUKI KIELENOPPIMISEEN

- opetetaan ymmärtämisstrategioita
- opetetaan strategioita ymmärtämisen varmistamiseksi (Pitkänen 2025)
 - ennen kaikkea rohkeus: on ok kertoa, jos ei ymmärrä
- ohjataan oman toiminnan tarkasteluun ja kielen aktiiviseen havainnointiin ja käyttöön myös kurssien ulkopuolella
 - opiskelijoiden oikeista kielenkäyttötilanteista keräämien sanojen ja ilmauksien läpikäynti yhdessä (esim. [Taskuvihko](#) Aho 2023)
- kielen semanttis-kieliopillinen tarkastelu ja kielen rakenteiden selittäminen ja opettaminen sopivassa tahdissa ja järjestyksessä
 - Käytöstä analyysiin (esim. Lauranto 2024)

Käytöstä analyysiin (Lauranto 2024)

MITEN YHTEISÖT VOIVAT TUKEA SUOMEKSI TOIMIMISTA JA KIELEN OPPIMISTA?

- Ota mukaan.
- Tarjoa mahdollisuus suomen käyttämiseen; älä vaihda heti englantiin.
- Perehdy ja panosta selkeään kielenkäyttöön.
- Mieti, voitko antaa malleja tai vinkkejä toistuviin viestintätilanteisiin.
- Organisaatiotason tuki:
 - henkilöstön kouluttaminen kielitietoiseen toimintaan
 - kielenoppimista tukevat toimintatavat
 - aikaa oppimiseen ja ohjaamiseen

(Lehtimaja, Korpela, Komppa, Kotilainen & Kurhila 2023)

LÄHTEET

- Aalto, Eija, Mustonen, Sanna & Tukia, Kaisa 2009: Funktionaalisuus toisen kielen opetuksen lähtökohtana. *Virittäjä* 3, s. 402 – 423.
- Kela, Maria & Komppa, Johanna 2011: Sairaanhoidajan työkieli – yleiskieltä vai ammattikieltä? Funktionaalinen näkökulma ammattikielen oppimiseen toisella kielellä. *Puhe ja kieli*, 31:4, s. 173–192.
- Korpela, Eveliina ja Lenkola, Hanna 2025: Kielitietoinen ohjaus siltana työelämään toiminnallisesti kaksikielisessä sairaanhoidajakoulutuksessa teoksessa Nylund, A – Kallio, E. – Kanto, L. – Saloranta, E. – Savolainen, I. & Toivola, M. (toim.) *Ohjaukselliset työtavat ammattilaisen arjessa*. Puheen ja kielen tutkimuksen yhdistyksen julkaisuja 57. Helsinki. s. 85–98.
- Kurhila, Salla & Lehtimaja, Inkeri 2019: Ammattikielen tilanteisuus kielenoppimisen haasteena – esimerkkinä hoitoala. – Lari Kotilainen, Salla Kurhila & Jyrki Kalliokoski (toim.): *Kielenoppiminen luokan ulkopuolella*. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki.
- Lauranto, Yrjö 2024: Tilanteet, teemat ja toimijuus -pedagogiikan perusteita -luento 1.2.2024 Helsingin yliopistossa.
- Lehtimaja, Korpela, Komppa, Kotilainen & Kurhila 2023: *Monikielisen työyhteisön opas*. Alma talent oy, Helsinki.
- Pitkänen, Taina 2025: *Puheen ymmärtäminen ja ymmärrettävyys suomea toisena kielenä käyttävien lääkäreiden kielitaidon ilmentäjänä*. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.

KIITOS!

Emmi Pollari & Taija Udd

emmi.pollari@helsinki.fi
taija.udd@helsinki.fi

